

(PLECS)

D'HISTÒRIA LOCAL

136

Directors: Ramon Arnabat,
Josep Santesmases
Compaginació: Natàlia Báscones
Disseny: Canseixanta
Tria de novetats: Pineda Vaquer
ISSN 1130-5150

CONTINGUTS

EDITORIAL: Ciència local	1
TEMES 1: La ciència i els seus...	2
TEMES 2: Les col·leccions d'història...	5
TEMES 3: El laboratori Hidrobiològic...	8
PATRIMONI: Unes col·leccions ...	11
RESSENYES	13
TRIA DE NOVETATS	14
NOTICIARI	16

JOSEP MIQUEL VIDAL HERNÁNDEZ. Coordinador científic de l'Institut Menorquí d'Estudis

CIÈNCIA LOCAL

Durant molt de temps la història de la ciència havia estat la història de les grans idees que han impulsat el desenvolupament científic i la dels grans homes que les han elaborades, però al llarg del segle XX aquesta concepció simplista va anar evolucionant en paral·lel a la resta d'estudis històrics i es van començar a tenir en compte altres factors com els econòmics, els polítics, els ideològics i fins i tot els personals dels mateixos protagonistes del quefer científic.

Entrada exterior del Museu de Geologia de Barcelona, on apareixen dos insinies científics locals, Jaume Salvador i Fèlix de Azara.
Font: Museu de Ciències Naturals

El gir gairebé copernicà de la historiografia científica es va completar amb altres línies de treball no menys innovadores de les quals en aquest exemplar de *Plecs* s'ofereix una mostra. Es tracta de l'estudi de la ciència a nivell local, una possibilitat que fa cent anys hauria semblat gairebé un contrasentit per a molts: la característica de la ciència és precisament la seva universalitat i els estudis locals estan acotats en un espai molt determinat.

La realitat, però, és ben bé una altra. La ciència és universal, però els seus efectes es troben pertot arreu. La ciència afecta a nivell local ara més que mai, però també en els segles anteriors, i això ha ocorregut de moltes maneres: en la lluita contra les epidèmies en els segles anteriors, i amb la realització d'estudis acurats de l'entorn natural que després permeteren una labor de síntesi a un nivell superior i amb la creació d'institucions destinades a promoure el conreu de la ciència i la seva difusió a l'àmbit local, que en certa manera contribuïa a configurar, o n'era conseqüència, una onada planetària de desvetllament de l'interès pel que deia i feia la ciència. I, fins i tot, trobam a nivell local la relació entre ciència i poder perquè durant molt de temps és la burgesia la que funda institucions culturals als pobles, i són els burgesos, i també els preveres, els que tenen la possibilitat de conrear alguna activitat científica.

Tot açò va crear en el passat, i el crea també ara, el substrat del qual surt, la ciència universal, la que es mostra a la primera plana dels diaris. Però encara que no fos així, la història local de la ciència tindria el seu interès pel que representa com a eina per interpretar correctament l'esdevenir de les comunitats petites com la nostra, en la qual la ciència, el seu conreu, la seva difusió i les seves aplicacions juguen un paper primordial. ■

Pere Anguera [Reus 1953-2010], exdirector de *Plecs d'Història Local*, ha traspassat després d'una llarga malaltia. Historiador prolífic, analític i perspicaç, sobretot del segle XIX, la seva obra ultrapassà el marc local per ser d'abast nacional. A l'època que en va ser director, orientà els *Plecs* a apropar realitats de la història local emergent d'altres territoris a una història local catalana plenament consolidada.